

Voorgangers: Anne-Mieke van Oost en Bert de Wit (preek)

Schriftlezing: Jeremia 29:1-14

Gemeente van onze Heer, Jezus Christus – thuis en hier in de kerk,

Hoe vieren we na anderhalf jaar corona de start van een nieuw seizoen kerkenwerk? Valt er wel wat te vieren? – gelet op de onheilspellende verwachtingen voor het najaar. We hebben in elk geval een leuk motto: ‘We zijn er weer!’ Dat hebben we in de afgelopen winter al bedacht. Toen we nog in lockdown zaten, mét avondklok. Het was tijdens een online vergadering van de wijkkerkenraad. Je zou kunnen zeggen: toen we op de bodem van de put zaten. Toen begon iemand over ‘als we straks weer open gaan...’
‘Laten we daar een commissie voor benoemen. En dan kiezen we als motto: “We zijn er weer!”’
Ik weet nog dat ik bijna ontroerd was. Het was een lichtpuntje in de duisternis. Alleen al dat iemand op dat idee kwam in die situatie.

En nu is het dan zover: we zijn er weer. Maar het is toch anders dan we hadden gehoopt. Langzaam begint het tot ons door te dringen dat wij niet zomaar van het virus áf zijn. ‘We zullen er mee moeten leren leven’, zeggen de deskundigen. Maar hoe moet dat dan: leven met een virus? Daar hebben we helemaal geen zin in. Wij houden liever vast aan zoals het was. Hoe moeten wij nou leven met een toekomst die onzeker is? Een toekomst die niet meer is wat die geweest is...

Nu zou ik gelijk verder kunnen gaan met het thema: ‘Van U is de toekomst’. Want dat lijkt het antwoord op al die vragen te zijn. Maar dat gaat me toch een beetje te snel. Voordat wij aan antwoorden toe zijn, moeten we eerst de vragen goed tot ons laten doordringen. ‘Wij’ – laat ik zeggen: ‘wij van de kerk’ – wij zitten met dezelfde vragen als alle mensen op deze wereld. En ook wij weten niet wat wij moeten doen. Wij weten niet méér dan een ander. Wij hébben geen oplossingen. Deze pandemie – en wie weet hoeveel er nog zullen komen – de klimaatverandering, de overbevolking, de kloof tussen arm en rijk... Het zijn problemen waar je als individu niets aan kunt doen. Ook niet als je gelovig bent. Wat ons overkomt gaat onze macht te boven.

Het klinkt onmachtig, als we te snel roepen: ‘Van U is de toekomst!’ Alsof we daarmee onze onzekerheid willen bezweren. Terwijl het juist een uitdrukking van vertrouwen bedoeld te zijn. Die woorden zijn ontleend aan het Onze Vader. Aan het einde van het gebed dat Jezus ons geleerd heeft, wordt het vertrouwen uitgesproken in onze hemelse Vader:
‘Van U is het koninkrijk en de kracht en de heerlijkheid...’
‘Van U is het koninkrijk’ – Huub Oosterhuis maakt daarvan: ‘Van U is de toekomst – kome wat komt’.

Maar vertrouwen is iets waar het ons collectief aan ontbreekt. Wij vertrouwen de overheid niet meer. Wij vertrouwen elkaar niet meer. Het is de vraag of wij onszélf vertrouwen. En in de kerk mogen we ons afvragen of we nog wel op God vertrouwen. Vertrouwen we onze toekomst echt toe aan God? Wat er ook op ons af mag komen? Hoe kunnen we met vertrouwen een toekomst tegemoet zien terwijl wij niet wéten wat er op ons afkomt? Is dat niet net zo naïef als iemand vertrouwen die je niet kent?

Het is verleidelijk om te luisteren naar ‘profeten’ (tussen aanhalingstekens) die met de Bijbel of de Koran in de hand voorzegggen wat er allemaal staat te gebeuren. Meestal voorspellen ze niet

veel goeds: dat het einde der tijden nabij is, dat de pandemie en het extreme weer daarvan voortekenen zijn. Dat klinkt niet goed, maar die profetieën kunnen het gevoel geven dat je het begrijpt, dat je vat krijgt op wat je niet kunt overzien. En het is prettig om te denken dat je méér weet dan de rest. Dat is ook het aantrekkelijke van complottheorieën. De vraag is of je er echt wat aan hebt. Wat moet je er mee? Wat kún je er mee?

We hebben zojuist een stukje gelezen uit een brief van de profeet Jeremia. Die brief is zeker 2500 jaar oud – maar verrassend actueel. De brief is geschreven aan een groep Joodse ballingen in Babylon.

Wij hebben het niet gemakkelijk gehad, met dat thuis werken en die Zoommeetings – maar wat die mensen hebben meegemaakt is andere koek. Hun stad is verwoest, hun land is van de kaart geveegd en zelf zijn ze als slaven meegevoerd naar een ver en vreemd land. Als onvrijwillige vluchtelingen, omgekeerde asielzoekers. Maar het ergste is nog, dat hun tempel in Jeruzalem is plat gebrand. Ze zijn hun godsdienst kwijt – hun God – zo voelen ze dat. Ze voelen zich van God verlaten.

En daarmee ook hun identiteit - alles wat zij waren, hun verleden. Hun toekomst is hen afgenomen. Wat moeten ze nu?

Het was voor die ballingen verleidelijk om te luisteren naar een optimistische ‘profeet’ (tussen aanhalingstekens) die hun vertelde wat zij graag wilden horen: ‘Het komt allemaal goed! Over twee jaar zijn we weer thuis’. Dat wilden ze graag geloven, maar als ze hun situatie probeerden te overzien verdween alle optimisme.

En toen werd die brief van Jeremia voorgelezen. ‘Het kan nog wel zeventig jaar duren’, schreef hij, ‘voor de ballingschap ten einde komt’. Dat was niet het perspectief op korte termijn waar ze zo naar verlangden. Over zeventig jaar zouden zij er niet meer zijn!

‘We zijn er weer!?’ – vergeet het maar!

Misschien de je kleinkinderen het mee mogen maken...

‘Maar’, schrijft Jeremia, ‘dat betekent niet dat God jullie nu in de steek heeft gelaten’. God is er bij, hier en nu, en Hij heeft het beste met jullie voor.

Die ballingen voelen zich van God verlaten, maar volgens Jeremia heeft de Heer een plan met hen: ‘Het zal goed met jullie aflopen,’ zegt de Eeuwige, ‘Ik heb jullie geluk voor ogen, niet jullie ongeluk. Ik zal jullie een hoopvolle toekomst geven.’

Zij konden zich niet voorstellen dat God bij hen was in hun ballingschap. Maar volgens Jeremia is de God van Israël er niet alleen in goede tijden. Ja. Hij zal er zijn als zij ooit weer terug mogen keren. Maar Hij was er ook bij toen zij werden weggevoerd. Hij is er altijd bij – ook hier en nu in hun misère. Daar mogen ze op vertrouwen.

Maar wat moeten ze daar nu mee? Wat moeten ze nu dóen?

Het antwoord van Jeremia is: ‘Ga leven!’

‘Blijf niet bij de pakken neerzitten, wacht niet op de toekomst - maar ga aan het werk’, zegt Jeremia in Gods naam: ‘Ga huizen bouwen om in te wonen.

Ga het land bewerken zodat je te eten hebt.

Ga trouwen en krijg kinderen en kleinkinderen.’

Ga leven, net zoals alle mensen in die stad en in de rest van de wereld.

Gelovige mensen hebben niet iets beters te doen dan de rest.

Maar Jeremia voegt er nog wel iets aan toe. Hij zegt: ‘Bid tot de Heer voor Babel, de stad waar jullie naar toe gebracht zijn’. Bidden – dat is wat je kunt doen als gelovige.

Wanneer je bidt opent zich een ander perspectief. Door te bidden zagen de ballingen de stad zoals God die zag. In gebed zagen ze dat God het beste met de mensen voor heeft. Dat Hij alle mensen vrede en gelukt gunt en dat Hij ons allemaal een hoopvolle toekomst wil geven.

Misschien kunnen wij daar ook iets mee als wij de start van een nieuw seizoen kerkenwerk vieren. Als we nou eens beginnen met bidden: ‘uw koninkrijk kome’ – dan kunnen we

vervolgens in goed vertrouwen de handen uit de mouwen steken en aan het werk gaan.

Ook aan het kerkenwerk, naast alle andere dagelijkse klusjes. Want het hoeft niet zo hoogdravend te zijn. Wij mogen léven, met en voor elkaar en ieder ander. In het vaste vertrouwen, dat God toekomst schenkt – kome wat komt.

Amen.